

สัญลักษณ์และเครื่องหมาย

ในการศึกษาเรื่องคำซ้ำในภาษาไทยและเขมร ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือ การศึกษาลักษณะเสียงของคำซ้ำ เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า การประสมอักษรตามอักขรวิธีนั้น ไม่อาจจะอธิบายเสียงของคำได้ชัดเจนเสมอไป ทัวพยัญชนะหลายตัวอาจจะแทนเสียงพยัญชนะเสียงเดียวเท่านั้น เช่น ในภาษาไทย ฐ ฑ ฒ ฑ ฏ ฐ แทนเสียง /th/ ศ ษ ส ษ แทนเสียง /s/ เมื่อเป็นพยัญชนะต้น และแทนเสียง /t/ เมื่อเป็นพยัญชนะตัวสะกด ฯลฯ หรือบางครั้งพยัญชนะตัวเดียวก็มี 2 หน่วยเสียง เช่น ฑ เป็นหน่วยเสียง /d/ ในคำว่า มณฑล และหน่วยเสียง /th/ ในคำว่า มณฑล เป็นต้น ทำนองเดียวกันในภาษาเขมร ត ទ แทนเสียง /t/ ได้ ด้วยเหตุนี้ คำซ้ำในภาษาไทยและเขมรที่นำมาเปรียบเทียบกันเพื่อสังเกตความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันในเรื่องเสียง จึงต้องเขียนเป็นตัวอักษรแทนเสียง (Phonetic Alphabet) ซึ่งถ่ายจากเสียงพูดปกติของผู้บอกภาษาทั้งของไทยและเขมร

2.1 วิธีนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลคำซ้ำที่รวบรวมมาได้ในประเทศไทยและภาษาเขมร จะถ่ายเป็นตัวอักษรแทนเสียงเพื่อให้เห็นลักษณะของเสียงพยัญชนะและสระในคำซ้ำในภาษาทั้งสองได้ชัดเจน โดยเหตุนี้ ในบทที่ 8 - 10 ซึ่งว่าด้วยการวิเคราะห์ส่วนต่าง ๆ ของคำซ้ำ และในบทที่ 12 ว่าด้วยการวิเคราะห์หน้าที่คำซ้ำในภาษาเขมร จึงใช้ตัวอักษรแทนเสียง การใช้อักษรแทนเสียงนี้ยังจะช่วยให้ผู้อ่านที่ไม่รู้จักตัวอักษร เขมรอ่านวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้สะดวกขึ้นด้วย

2.2 การถ่ายตัวอักษรแทนเสียง

ตัวอักษรแทนเสียงคำภาษาเขมรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ถือตามแบบที่

Mrs. J. M. Jacob ใช้ในหนังสือชื่อ "Introduction to Cambodian" ¹ แต่ได้เปลี่ยนสัญลักษณ์แทนเสียงสระปิด /u/ เป็น /v/ ตัวอักษรเหล่านั้นเป็นอักษรแบบของ The International Phonetic Alphabet ² ส่วนลักษณะเสียงในคำภาษาเขมรนั้น Professor Henderson ได้บรรยายไว้ในบทความชื่อ "The Main Features of Cambodian Pronunciation" ³ ตัวอักษรแทนเสียงคำภาษาไทยได้ใช้ตามแบบที่ นางกาญจนา นาคสกุล ใช้ในวิทยานิพนธ์ชื่อ "A Study of Cognate Words in Thai and Cambodian" ⁴ แต่ได้เปลี่ยนสัญลักษณ์แทนเสียงวรรณยุกต์มาใช้ตามแบบของ Mary R. Hass ⁵ ซึ่งเป็นแบบที่นิยมกันแพร่หลายกว่า และได้เปลี่ยนสัญลักษณ์แทนเสียงสระประสม พวกที่ลงท้ายด้วยเสียงสระปิด /i, u/ เป็น /y, w/ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะหน้าทีของหน่วยเสียงสระประสมพวกนี้ซึ่งเป็นสระที่ไม่อาจจะมีพยัญชนะมาตามอีกได้ เสียงส่วนท้ายของสระประสมทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัวสะกด จึงควรใช้สัญลักษณ์พยัญชนะแทน

---

¹Judith M. Jacob, Introduction to Cambodian, (London : Oxford University Press, 1968), pp. 27, 29-30.

²International Phonetic Association, The Principles of The International Phonetic Association, (London : Department of Phonetics, University College, 1957), p. 10.

³Eugénie J.A. Henderson, "The Main Features of Cambodian Pronunciation" Bulletin of the School of Oriental and African Studies, XIV, Part I, (1952).

⁴Karnchana Nacaskul, A Study of Cognate Words in Thai and Cambodian (unpublished Master's Thesis, University of London, 1962).

⁵Mary R. Hass, Thai English Student Dictionary, (Stanford : Stanford University Press, 1963), p. 12.

2.2.1 อักษรแทนเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ไทย

2.2.1.1 พยัญชนะไทย

ก. พยัญชนะต้นไทย

ตารางที่ 1 แสดงอักษรแทนเสียงพยัญชนะต้นพร้อมควย
ลักษณะและที่เกิดของเสียงพยัญชนะต้นนั้น ๆ

ที่เกิด		ริมฝีปาก	ฟันและ ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องว่าง ระหว่าง เส้นเสียง
ลักษณะเสียง							
พยัญชนะ ระเบิด	ไม่ก้อง เบา	p		t	c	k	?
	ไม่ก้อง หนัก	ph		th	ch	kh	
	ก้องเบา	b		d			
นาสิก		m		n		ŋ	
กึ่งสระ		w			y		
เหลว				r, l			
เสียดแทรก			f	s			h

ข. พยัญชนะตัวสะกดไทย

หน่วยเสียงพยัญชนะตัวสะกดมี 9 หน่วย คือ /p/, /t/, /k/, /ʔ/, /m/, /n/, /ŋ/, /w/, /y/

เมื่อ /p/, /t/, /k/, /ʔ/ ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัวสะกดจะมีลักษณะเป็นเสียง กัก คือ ลักษณะของลมที่ออกจากช่องหลอดลมจะถูกกักอยู่ตรงบริเวณใดบริเวณหนึ่งในปาก

เมื่อ /m/, /n/, /ŋ/ ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัวสะกดมีลักษณะเสียงคงเคิมเช่นเดียวกับเสียงพยัญชนะต้น

เมื่อ /w/, /y/ ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัวสะกด มีลักษณะเสียงเปลี่ยนไป คือมีลักษณะเสียงแบบสระปิด /u/, /i/ ตามลำดับ

อักษรแทนเสียงพยัญชนะพร้อมทั้งตัวเขียนที่อักษรนั้น ๆ แทนและตัวอย่างที่แทนในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะตัวสะกด

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/p/	ป	/piː/	ปี
/-p/	บ ป ฟ พ ภ	/daːp/	ดาบ
/t/	ฏ ต	/taː/	ตา
/-t/	จ ช ฉ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ค ต ถ ท ฒ ศ ษ ส	/khăt/	ขัด
/c/	จ	/cɛːŋ/	แจจ
/k/	ก	/kɛː/	แก
/-k/	ก ข ค ฆ	/mâːk/	มาก
/ʔ/	อ	/ʔɔy/	ออย

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/-ʔ/		/nǎʔ/	นะ
/ph/	ผ พ ภ	/phǐ:/	ผี
/th/	ฐ ถ ท ฑ ท ฑ	/thǎ:m/	แถม
/ch/	ฉ ช ฌ	/chǎn/	ฉัน
/kh/	ข ค ฆ	/khǎ:/	ขา
/b/	บ	/bǎiŋ/	แบ่ง
/d/	ด ฎ ท ⁶	/di:/	ดี
/m/	ม	/mǎ:t/	มีด
/-m/	ม	/nǎ:m/	น้ำ
/n/	น ฌ	/nǎʔ/	แนะ
/-n/	ญ ฌ น ร ล ฬ	/bin/	บิน
/ŋ/	ง	/ŋǎo/	เงื่อ
/-ŋ/	ง	/nǎŋ/	นึ่ง
/w/	ว	/wǎ:/	หวี
/-w/	ว ⁷	/khǎ:w/	ขาว

⁶ กับเสียง ท บางคำ เช่น มณฑล

⁷ ส่วนท้ายของเสียงสระ -ə จัดเป็นหน่วยเสียง /-w/ ค่าย เช่น เรา
/raw/ เขา /khǎw/

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/y/	ญ ย	/yú:t/	ยึด
/-y/	ย ⁸	/ta:y/	ตาย
/r/	ร	/rák/	รัก
/l/	ล ฬ	/lom/	ลม
/f/	ฝ ฟ	/fá:/	ฟ้า
/s/	ซ ศ ษ ส	/sǐ:/	สี
/h/	ห ฮ	/h&w/	หัว

2.2.1.2 สระไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸ส่วนท้ายของเสียงสระ ใ- ไ- จัดเป็นหน่วยเสียง /-y/ ค่าย เช่น
ไป /pay/ ใจ /cay/

ตารางที่ 2 แสดงอักษรแทนเสียงสระพร้อมทั้งลักษณะและตำแหน่งที่เกิดของเสียงสระนั้น ๆ

สระเคียว

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i i:	ฅ ฅ:	น น:
กลาง	e e:	ข ข:	อ อ:
ต่ำ	ε ε:	า а:	อ อ:

อักษรแทนเสียงสระพร้อมทั้งตัวเขียนและตัวอย่าง

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/i/	ฉ	/p̄iŋ/	ปิ่น
/e/	เ-ะ	/lɛʔ/	ละ
/ɛ/	แ-ะ	/thɛʔ/	ทะ
/a/	-ะ	/k̄ab̄aʔ/	กะปะ

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/o/	เ-าะ	/bǒʔ/	เปาะ
/o/	โ-ะ	/khǒt/	ชด
/u/	เ-ู	/yũŋ/	ยุง
/u/	เ-ู	/tũk/	ตึก
/ɤ/	เ-อะ	/cǎʔ/	เจาะ

สระยาว

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/i:/	เ-ี	/pi:n/	ป็น
/e:/	เ-เ	/ke:/	เก
/ɛ:/	แ-เ	/phǎ:n/	แผน
/a:/	เ-า	/ka:/	กา
/ɔ:/	เ-อ	/lǎʔ/	ลธ
/o:/	โ-เ	/yo:ŋ/	โยง
/u:/	เ-ู	/hũ:/	หู
/ɯ:/	เ-ู	/khũ:n/	ฮึ้น
/ɤ:/	เ-อ	/mɤ:n/	เมิน

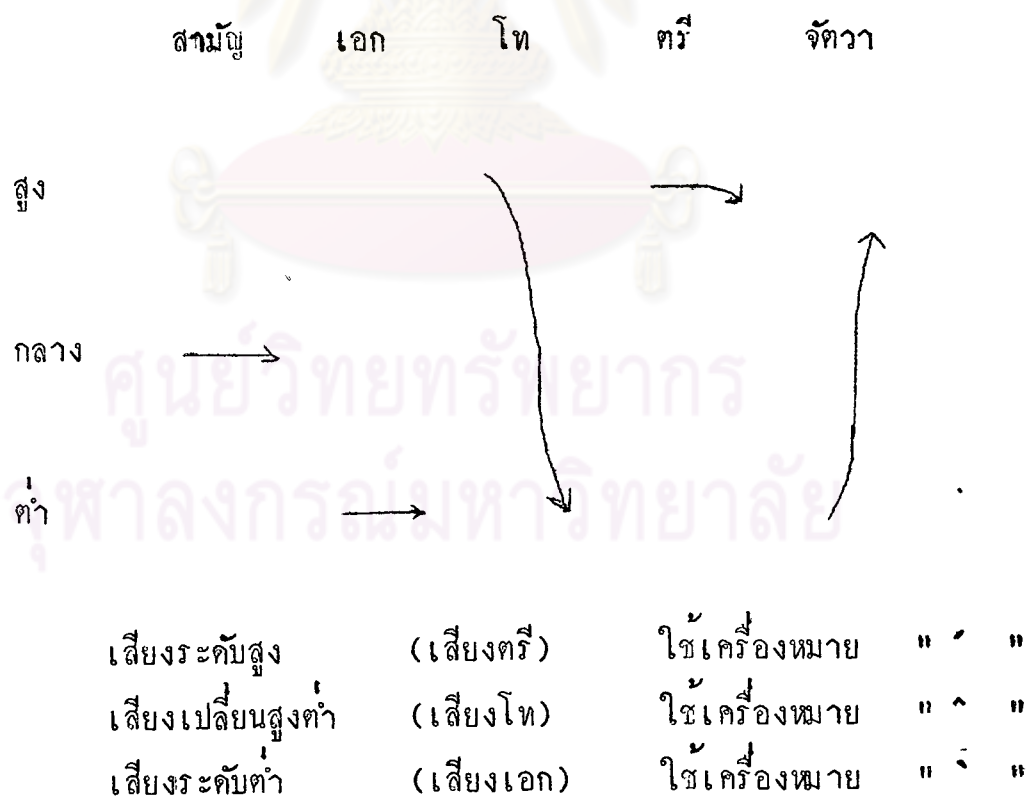
สระผสม

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/iə/	เียะ เีย	/sɪə/	เสียง
/uə/	เียะ เีย	/hɪə/	หัว
/uə/	เียะ เีย	/bɪə/	เปื้อ

2.2.1.3 วรรณยุกต์ไทย

ดังนี้

ลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยทั้ง 5 หน่วยเสียง เป็น

เสียงเปลี่ยนต่ำสูง (เสียงจัตวา) ใช้เครื่องหมาย " ˘ "
 เสียงระดับกลาง (เสียงสามัญ) ไม่มีเครื่องหมาย

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียงพร้อมทั้งตัวอย่าง

เครื่องหมายแทนเสียง	ตัวอย่าง	คำแปล
ไม่มีรูป	/khaːŋ/	คาง
/ǂ/	/khǎːŋ/	ข้าง
/ǃ/	/khǎːŋ/	ข้าง
/Ǆ/	/khǎːŋ/	คาง
/ǅ/	/khǎːŋ/	ข้าง

2.2.2 อักษรแทนเสียงพยัญชนะและสระเขมร

2.2.2.1 พยัญชนะเขมร

ก. พยัญชนะต้นเขมร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงอักษรแทนเสียงพยัญชนะพร้อมทั้งลักษณะ

และที่เกิดของเสียงพยัญชนะนั้น ๆ

ที่เกิด ลักษณะเสียง		ริมฝีปาก	ฟันและ ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	ช่องว่าง ระหว่าง เส้นเสียง
พยัญชนะ ระเบิด	ไม่ก้อง เบา	p		t	c	k	?
	ก้อง หนัก	ph		th	ch	kh	
ระเบิด เบา ⁹	ก้องเบา	b		d			
นาสิก		m		n	ɲ	ŋ	
กึ่งสระ			v			y	
เหลว				r, l			
เสียด แทรก				s		ʃ	h

⁹Henderson, op.cit., pp. 162, 164.

ข. พยัญชนะตัวสะกดเขมร

หน่วยเสียงพยัญชนะตัวสะกดมี 13 หน่วย /p/, /t/, /c/, /k/, /m/, /n/, /ɲ/, /ŋ/, /v/, /y/, /l/, /s/, /h/

เมื่อ /p/, /t/, /c/, /k/ ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัวสะกดจะมีลักษณะเป็นเสียงกัก คือ ลักษณะของลมที่ออกจากช่องหลอดลมจะกักอยู่ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งในปาก

เมื่อ /m/, /n/, /ɲ/, /ŋ/, /l/, /s/, /h/, /ʒ/, /y/ ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัวสะกด มีลักษณะเสียงคงเดิม เช่นเดียวกับพยัญชนะต้น อักษรแทนเสียงพยัญชนะพร้อมทั้งตัวเขียนที่อักษรนั้น ๆ แทนที่แสดงพยัญชนะต้น และพยัญชนะตัวสะกด

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/p/	បី ព	/pɨː/	อุม
/-p/	ប ព ភ	/lɨːəp/	ลาก
/t/	ត ទ	/tɨk/	น้ำ
/-t/	ត ទ ឈ ត ថ ទ ធ	/kɨt/	คิต
/c/	ច ជ	/cɨːn/	จาน
/-c/	ច ជ	/ʔaːc/	สามารถ
/k/	ក គ	/kaət/	เกิด
/-k/	ក ខ គ	/rɨːk/	หา
/ʔ/	អ អ៊	/ʔom/	ป่า

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/ph/ ¹⁰	ฝ ฝ	/phe:/	นาก
/th/	ถ ฑ ฒ ฌ	/tho:/	แจกัน
/ch/	ฉ ฌ	/cha:/	ฉัด
/kh/	อ ฬ	/khat/	ซัก
/b/	บ ฝ	/baek/	เปิด
/d/	ด ฎ	/daem/	ต้นไม้
/m/	ม ฌ	/mi:ŋ/	อา, น้ำ
/-ɯ/	ม ๐	/saem/	เปียก
/n/	ณ ฌ ฌ	/nih/	นี้
/-n/	ณ ฌ	/li:n/	เลีย
/p/	พ ฝ	/pam/	กิน
/-p/	พ ฝ	/vi:p/	กลับไปกลับมา
/ŋ/	ง ฌ	/ŋi:ey/	ง่าย
/-ŋ/	ง ฌ	/tvŋ/	ตั้ง
/v/	ว ฌ	/vi:ə/	มัน

¹⁰Henderson ถือว่า หน่วยเสียง /ph/, /th/, /ch/, /kh/ เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะผสม ในที่นี้ได้จัดเป็นหน่วยเสียงเดี่ยว เพื่อความสะดวกในการเปรียบเทียบหน่วยเสียงที่คล้ายกันนี้ในภาษาไทย

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/-v/	อ ะ ำ	/ʔa:v/	เสือ
/y/	อ ย	/ya:ŋ/	อย่าง
/-y/	อ ยี่ - ำ	/yi:ey/	ยาย
/r/	อ ร์	/rʔi:s/	เก็บ
/l/	อ ล	/liəʃ/	หอย
/-l/	อ ล	/dael/	สิ่ง, ผู้ซึ่ง
/s/	อ ส	/si:ʔ/	กิน
/-s/	อ ส	/khos/	ผิด
/h/	อ ฮ	/hi:ŋ/	กบ
/-h/	อ ฮ	/nuh/	นั้น

2.2.2.2 สระเขมร

สระในภาษาเขมรมี 2 สำเนียง คือ อโฆชะ และ โฆชะ เสียงสระทั้ง 2 ชุดนี้ เสียงสระโฆชะจะมีตำแหน่งที่เกิดสูงกว่าเสียงสระอโฆชะแม้ว่าลักษณะของระดับเสียงของสระโฆชะอาจจะต่ำกว่าระดับเสียงของสระอโฆชะก็ตาม¹¹ และในบางกรณีที่มีเสียงใกล้เคียงกันมากจนมิสมควรจะแทนด้วยอักษรแทนเสียงคนละตัว Professor Henderson จึงได้ใช้เครื่องหมาย " ˊ " ประกอบบนสระโฆชะ และไม่ได้เครื่องหมายนั้นบนสระอโฆชะ วิทยาลัยพนธ์เล่มนี้คงใช้แบบเดียวกันนี้ด้วย

¹¹Ibid., p. 151.

ตารางที่ 4 แสดงอักษรแทนเสียงสระพร้อมทั้งลักษณะและตำแหน่งที่เกิดของเสียงสระนั้น ๆ

สระเดี่ยว

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	ī ī: ē ē:	ē ē:	ī ī:
กลาง	e e: ɛ ɛ:	ɛ ɛ: ɔ ɔ:	o o: ɔ ɔ:
ต่ำ	ə ə:	ɔ ɔ: ɔ ɔ:	o o: ɔ ɔ:

อักษรแทนเสียงสระพร้อมทั้งตัวอย่าง และตัวเขียน

สระสั้นสำเนียงอโหมะ

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/e/ กับ /h/	ē ē: ē ē:	/ceh/	รู้
/a/	ā	/kat/	ตัด
/a/ กับ /y/	ā - ȳ	/cay/	หา
/a/ กับ /v/	ā - ǃ	/cav/	หลาน
/a/ กับ /m/	ā	/kam/	สีลอแก้วียน

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/a/ กับ /h/	ป :	/pah/	ปะ
/o/ กับ /m/	ม	/khom/	หมั่น
/o/ กับ /h/	ค :	/koh/	เกาะ
/o/	ท	/tok/	โต๊ะ
/o/ กับ /m/	ค ม	/kom/	อย่า
/s/ กับ /y/	ส ย	/sryy/	ผู้หญิง, หญิง

สระยาวสำเนียงโฆชะ

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
e:	เ -	/khe:n/	พวงละคร
a:	า	/ta:/	ปู่, ตา
o:	ไม่มีรูป	/ko:/	คอ
o:	อ	/co:l/	เข้าไป

สระสั้นสำเนียงโฆชะ

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/i/ กับ /h/	อิ : ค อิ :	/cih/	ชี้
/e/ กับ /h/	เ :	/rētēh/	เกี่ยว
/ē/ กับ /y/	เ ย ี ย	/mphēy/	ยี่สิบ

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/n/ กับ /m/	๓	/yɯm/	ร้องไห้
/n/ กับ /h/	๓	/nɯh/	นั้น
/ɲ/ กับ /v/	๓	/nɲv/	ใน
/n/	๓	/nɯŋ/	และ, กับ

สระยาวสำเนียงโฆชะ

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/i:/	๓	/cɪ:k/	ชุก
/ɛ:/	๓	/phɛ:/	นาก
/ɛ:/	๓	/phnɛ:k/	ตา
/ɯ:/	๓	/kɯ:/	วาด
/ɯ:/	๓	/chɯ:/	ยื่น
/ɯ:/	๓	/lɯ:/	ลือ
/ɯ:/	๓	/lɯ:/	บน

สระผสมสำเนียงอโฆชะ

สระยาว

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/iə/	๓	/siəm/	สยาม
/ao/	๓	/khao/	กางเกง
/ae/	๓	/khae/	เคื่อน

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/aə/	ะ -	/kaət/	เกิด
/uəə/	อ -	/suəə/	ถาม
/tue/	ต - ุ๊	/tue/	คนแคะ

สระผสมต่ำเนียงโฆมะ

สระสั้น

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/iə/ กับ /ŋ/	-ำ ัง	/khl̩iəŋ/	คลัง
/iə/ กับ /h/	-: ั้ง	/pht̩iəh/	บ้าน
/iə/	า -	/k̩iət/	เขา
/iə/ กับ /m/	ำ	/n̩iəm/	นำ
/uə/	ต - ำ :	/p̩uəh/	ทอง

สระยาว

อักษรแทนเสียง	ตัวเขียน	ตัวอย่าง	คำแปล
/riə/	ร - ุ๊	/riə/	เรียน
/riəə/	-ำ	/l̩riəə/	ลา
/t̩iə/	ต - ุ๊	/r̩t̩iə/	ร้อย
/niəə/	น -	/c̩niəəp/	พบ

2.3 การถ่ายตัวอักษร เขมร เป็นไทย

ตัวอักษรที่ไซ้แบ่งเป็น 3 พวก คือ พยัญชนะ สระ และเครื่องหมายอื่น ๆ
ประกอบการเขียน

2.3.1 การถ่ายตัวพยัญชนะ

พยัญชนะเขมรมี 2 แบบ คือ

1. พยัญชนะเต็มตัว ไซ้ในกรณีดังต่อไปนี้

- ก. เมื่อเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว
- ข. เมื่อเป็นพยัญชนะต้นแรกของตัวควบ
- ค. เมื่อเป็นพยัญชนะตัวสะกด

2. พยัญชนะตัวเชิง ไซ้ในกรณีดังต่อไปนี้

- ก. เมื่อเป็นตัวควบกับพยัญชนะตัวเต็มในตำแหน่งพยัญชนะต้น
- ข. เมื่อเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ที่สองในคำ 2 พยางค์ ซึ่งพยางค์แรกมีตัวสะกดเป็นพยัญชนะนาสิก และมีสระเสียงสั้นที่ไม่ปรากฏรูป¹² ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เรียกว่า คำสองพยางค์พวกที่ 3

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹²Henderson เรียกคำที่มีลักษณะเช่นนี้ว่า Minor Disyllables เพราะคำชนิดนี้เป็นคำ 2 พยางค์ พยางค์แรกจะต้องประกอบด้วย พยัญชนะต้น สระ และ พยัญชนะตัวสะกดซึ่งเป็นพยัญชนะนาสิกเสมอ พยัญชนะที่สองประกอบด้วย พยัญชนะต้น สระ พยัญชนะตัวสะกด หรือพยัญชนะต้นกับสระก็ได้ แต่เมื่อออกเสียงต้องลงน้ำหนักที่พยางค์หลัง เช่น /bɔŋ'kaet/ การเกิด, /bɔŋ'la:t/ ทำให้เลื่องลือ ฯลฯ

พยัญชนะแบบที่ 2 นี้ปรากฏโดยลำพังไม่ได้ แต่จะปรากฏเฉพาะเมื่ออยู่
 ใต้พยัญชนะแบบที่ 1 เท่านั้น

ตัวพยัญชนะ เขมร		ตัวพยัญชนะ ไทย
แบบที่ 1	แบบที่ 2	
ក	ក	ก
ខ	ខ	ข
គ	គ	ง
ឃ	ឃ	จ
ជ	ជ	ฉ
ដ	ដ	ช
ត	ត	ซ
ថ	ថ	ด
ទ	ទ	ต
ណ	ណ	น
ប	ប	พ
ផ	ផ	ฟ
ស	ស	บ
រ	រ	ป
ល	ល	ผ
វ	វ	ฝ
ក្រ	ក្រ	ค
ខ្ម	ខ្ម	กข
គ្រ	គ្រ	คง
ឃ្រ	ឃ្រ	คจ
ជ្រ	ជ្រ	คฉ
ដ្រ	ដ្រ	คช
ត្រ	ត្រ	คซ
ថ្រ	ថ្រ	คด
ទ្រ	ទ្រ	คต
ណ្រ	ណ្រ	คน
ប្រ	ប្រ	คพ
ផ្រ	ផ្រ	คฟ
ស្រ	ស្រ	คบ
រ្រ	រ្រ	คป
ល្រ	ល្រ	คผ
វ្រ	វ្រ	คฝ
ក្រ	ក្រ	คค
ខ្រ	ខ្រ	คข
គ្រ	គ្រ	คง
ឃ្រ	ឃ្រ	คจ
ជ្រ	ជ្រ	คฉ
ដ្រ	ដ្រ	คช
ត្រ	ត្រ	คซ
ថ្រ	ថ្រ	คด
ទ្រ	ទ្រ	คต
ណ្រ	ណ្រ	คน
ប្រ	ប្រ	คพ
ផ្រ	ផ្រ	คฟ
ស្រ	ស្រ	คบ
រ្រ	រ្រ	คป
ល្រ	ล្រ	คผ
វ្រ	ลว	คฝ

ตัวพยัญชนะ เชนมร		ตัวพยัญชนะ ไทย
แบบที่ 1	แบบที่ 2	
ก	๑	ค
ข	๒	ค
ฅ	๓	ฅ
ฉ	๔	ท
ช	๕	ช
ซ	๖	น
ด	๗	บ
ต	๘	ป
ถ	๙	ผ
ด	๑๐	ฝ
น	๑๑	พ
บ	๑๒	ฟ
ป	๑๓	ภ
ผ	๑๔	ม
ฝ	๑๕	ย
พ	๑๖	ร
ฟ	๑๗	ล
ภ	๑๘	ว
ม	๑๙	ศ
ย	๒๐	ษ
ร	๒๑	ส
ล	๒๒	
ว	๒๓	
ศ	๒๔	
ษ	๒๕	
ส	๒๖	

ศูนย์วิจัยการพยาบาล
 ภาสกรนัยมหาวิทยาลัย

ตัวพยัญชนะเขมร		ตัวพยัญชนะ ไทย
แบบที่ 1	แบบที่ 2	
๓	๓	ห
จ	จ	พ
ฆ	ฆ	อ
		ฮ

เมื่อพยัญชนะเขมรแบบที่ 2 ปรากฏกับพยัญชนะเขมรแบบที่ 1 จะใช้เครื่องหมายพินทุไล้ไตพยัญชนะแบบที่ 1 เมื่อถ่ายเป็นตัวพยัญชนะไทย เช่น

ផ្កា   เป็น   ผูกา

វណ្ណ   เป็น   วณณ

เมื่อพยัญชนะเขมรแบบที่ 1 ซึ่งเป็นพยัญชนะนาสิก เป็นพยัญชนะตัวสะกดของคำพยางค์แรกในคำสองพยางค์ มีพยัญชนะแบบที่ 2 เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลังเขียนไว้ ไต้พยัญชนะนาสิก จะใช้เครื่องหมายพินทุไล้ไตพยัญชนะแบบที่ 1 นั้น เมื่อถ่ายเป็นตัวไทย เช่น

ម្រាម   เป็น   บรูเรียน

2.3.2 การถ่ายตัวสระ

สระในภาษาเขมรแบ่งเป็น 2 ชุด คือ สระลอยและสระจม

2.3.2.1 สระจม

สระชนิดนี้จำเป็นต้องปรากฏหลังพยัญชนะต้นเสมอ มีรูปเทียบ
กับสระในภาษาไทยได้ดังนี้

รูปสระ เขมร	เทียบรูป สระไทย
๑. ๐ ๒. ๐ ๓. ๐ ๔. ๐ ๕. ๐ ๖. ๐ ๗. ๐ ๘. ๐ ๙. ๐ ๑๐. ๐ ๑๑. ๐ ๑๒. ๐ ๑๓. ๐ ๑๔. ๐ ๑๕. ๐ ๑๖. ๐ ๑๗. ๐ ๑๘. ๐ ๑๙. ๐ ๒๐. ๐	๑. ๐ ๒. ๐ ๓. ๐ ๔. ๐ ๕. ๐ ๖. ๐ ๗. ๐ ๘. ๐ ๙. ๐ ๑๐. ๐ ๑๑. ๐ ๑๒. ๐ ๑๓. ๐ ๑๔. ๐ ๑๕. ๐ ๑๖. ๐ ๑๗. ๐ ๑๘. ๐ ๑๙. ๐ ๒๐. ๐

2.3.2.2 สระลอย

สระลอย เป็นสระที่มีเสียงพยัญชนะ /๑/ ผสมอยู่แล้ว จึงไม่
 ต้องประสมกับพยัญชนะต้นใด ๆ อีก ในภาษาไทยไม่มีรูปสระลอยจึงถ่ายด้วยตัว อ ผสมกับ
 สระนั้น ๆ

รูปสระ เขมร	เทียบรูป สระไทย
๑	อ
๒	อ
๓	อ
๔	เอ
๕	ไอ
๖	โอ
๗	เอา
๘	อ
๙	อา
๑๐	อา

2.3.3 เครื่องหมายอื่น ๆ ประกอบการเขียน

เครื่องหมายเขมร	เครื่องหมายไทย
◌	◌
◌	◌
◌	◌
◌	◌

เครื่องหมาย "

ไทยและเขมรเรียกเครื่องหมาย " นี้ว่า: "พันพูน" และ "มุสิกทนต์" ตามลำดับ เครื่องหมายชนิดนี้ใช้เขียนบนพยัญชนะโฆมะ คือ ง ญ ม ย ร ว ให้เป็นอโฆมะ เมื่อถ่ายเป็นตัวไทยจะใช้เครื่องหมายคงเคิม เช่น

๓๓ เป็น ย่าง
 ๓๔ เป็น แม่

อนึ่ง เครื่องหมายชนิดนี้เมื่อเขียนบนพยัญชนะ บ จะทำให้ออกเสียงเป็นเสียง ๒ เมื่อถ่ายเป็นอักษรไทยจะใช้ ๒ แทน เช่น

๓๕ เป็น ปาน

เครื่องหมายพันพูน หรือ มุสิกทนต์ จะเปลี่ยนเป็นเครื่องหมาย เกือบีสโกกรม /kbies kraom/ เมื่อมีสระปรากฏบนพยัญชนะ เมื่อถ่ายเป็นอักษรไทยใช้เครื่องหมาย ๓ เช่นกัน เช่น

๗๓ → ๗๓ เป็น ๗๓

๗๔ → ๗๔ เป็น ๗๔

เครื่องหมาย ๗

เขมรเรียกว่า ทรียสพท /trɯysap/ ใช้เขียนบนพยัญชนะอโฆมะ
บ ส ห อ ให้เป็นโฆมะ เมื่อถ่ายเป็นอักษรไทยใช้เครื่องหมายคงเคิม

๗๕ เป็น ๗๕

๗๖ เป็น ๗๖

๗๗ เป็น ๗๗

เครื่องหมาย ทรียสพท จะเปลี่ยนเป็นเครื่องหมาย เกบียสโครม ๗ เมื่อมีสระ
ปรากฏบนพยัญชนะ เมื่อถ่ายเป็นอักษรไทยจะใช้เครื่องหมายนี้คงเคิม เช่น

๗๘ → ๗๘ เป็น ๗๘

เครื่องหมาย ๗

เขมรเรียกว่า เกบียสโครม /kbiəʂ kraom/ ใช้เขียนใต้อพยัญชนะ
อโฆมะ คือ ง ญ ม ย ร ว และ บ หรือใช้เขียนใต้อพยัญชนะโฆมะ คือ บ ส ห อ เมื่อมีสระ
อื่นปรากฏบนพยัญชนะนั้น ๆ เมื่อถ่ายเป็นอักษรไทยจะใช้เครื่องหมายนี้คงเคิม ยกเว้น บ จะใช้
๗ แทน

๗๙ → ๗๙ เป็น ๗๙

๘๐ → ๘๐ เป็น ๘๐

และ

๘๑ → ๘๑ เป็น ๘๑

เครื่องหมาย ๕

ไทยและเขมรเรียกว่า ผนทอง และ บนตอก /bontok/ ใจเขียนบนพยัญชนะตัวสะกดของคำซึ่งประกอบด้วยสระที่ไม่ปรากฏรูป (คือเสียงสระของตัวพยัญชนะ) และ สระ -า ทั้งโฆมะ และ อโฆมะ เพื่อให้คำนั้น ๆ สั้นลง เมื่อถ่ายเป็นตัวอักษรไทยจะใช้เครื่องหมายคงเคิม แทน

คาส' เป็น กาน'

ลศ' เป็น ลก'

2.3.4 เครื่องหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

เครื่องหมาย	" - "	ใช้ระหว่างคำหลักกับคำซ้ำและระหว่างหน่วยคำที่ประกอบเป็นคำประสม
เครื่องหมาย	" / /"	ใช้ คั่นคำหรือข้อความที่ถ่ายเป็นตัวอักษรแทนเสียง
เครื่องหมาย	"( )"	ใช้คั่นคำซึ่งจะเลือกใช้แทนเฉพาะคำที่มาข้างหน้าวงเล็บได้ ดูคำอธิบายในบทที่ 11 และ 12 ประกอบ
เครื่องหมาย	" + "	รวมลักษณะของเสียงพยัญชนะที่ปรากฏควบกัน
เครื่องหมาย	" ∅ "	ใส่ในพยางค์ที่ไม่มีพยัญชนะตัวสะกด เพื่อแสดงว่าพยางค์นั้นไม่มีพยัญชนะตัวสะกด